

ne bo imel one zavednosti, da bi trenutne male dobičke ali ugodnosti zapostavljal končnim uspehom združništva, ne bo imel one moči, da bi v težkih časih — tudi v združništvu, kakor pri vseh človeških ustanovah lahko nastopijo težki časi — vstrajal in s podvojeno silo se trudil, da čimprej privede zadrugo na pravo pot. Iz mladine, katera posedla večinoma po krčmah, se rekrutirajo oni nesrečneži, ki se teden za tednom udeležujejo raznih pobjev, ki so zahtevali že človeške žrtve. Mi našo mladino že več kot 30 let združujemo v mladinskih društvih, izobraževalnih društvih itd. in vemo, da mladina, ki je našim klicem sledila in prosti čas uporablja za svojo izobrazbo, nima zveze z raznimi nesrečnimi slučajji, katere liberalni listi opisujejo kot sadove »klerikalne« vzgoje. Namen letošnjih mladinskih dnevov je našo mladinsko organizacijo poživeti, dati ji novega poleta, mladini zopet pokazati veliko delo, katero jo čaka, ko bo zavzela mesta svojih staršev, ko bo postala samostojna.

Svetovna vojska in prva leta po vojni, ko se je lahko prišlo do denarja, so marsikoga privedle do tega, da je živel preko svojih razmer, da je več trošil, kakor je bilo potrebno, da ni mislil na varčevanje, ne na zboljšanje svojih pridobitnih razmer. Nastala gospodarska kriza je pa mnogim odprla oči, je pripomogla k iztreznjenju, je pokazala pot k solidnemu delu in zaslužku, zato smatramo kot svojo dolžnost, da mladini, katera bo prav kmalu zavzela mesta svojih staršev, jasno in glasno zakličemo:

Ne v krčmo, temveč v zadrugo!

Vlad. Pušenjak.

Posl. Stefan Falež:

Spomini moža na mladeniško gibanje pred svetovno vojsko.

Mladinski dnevi! Kako lepe spomine vzbujate marsikateremu zdaj že zrelemu možu, v težke vsakdanje skrbi zakopanemu, ki se bori dan na dan za svoj obstanek. Skrb in trpljenje nam orjeta prave brazde na nekdanjem gladkem obrazu. Skrb za svojce nam dostikrat ne da zatisniti trudnih oči. Človeku se zdi, da ga tišči nevidna roka za tilnik in ga sili, da vleče in vleče kakor vleče živinče plug pred oračem. Človek si zaželi počitka, odmora, da se odpočije, da si izravna svoj od dela upognjeni hrbet. Želi, da bi zamogel vsaj za trenutek odložiti moreče skrbi.

Mladinski dnevi! Tudi nam se zdi, da se ob spominu na vas nekako poživimo, pomladimo. Spominjate nas one lepe dobe, ko smo bili tudi mi mladi, brezskrbni, a polni mladinskega navdušenja za lepo, dobro in pošteno. S ponosom se spominjamo tistih krasnih nepozabnih manifestacij naše mladine po celi naši domovini. Tam smo se zbirali in navduševali fantje iz vseh krajev naše lepe domovine. To niso bili več navadni shodi, bili so to tabori, kjer so se zbirali sami mladi, krepki in navdušeni mladeniči, pripravljeni vse žrtvovati za svoj dom in svoje svetlinje. Omenim naj samo na primer prvi večji mladeniški shod leta 1906 na Brezjah na Gorenjskem, potem na Slajerskem v Slivnici pri Mariboru, na Ptujski gori, Petrovčah, Sv. Jurju ob juž. žel., na šentpeterski gori pod Mariborom itd. Kdo izmed takratnih udeležencev se ne spominja z veseljem tistih krasnih dnevov, ko smo si grelji svoja srca ob velikanskem ognju narodnega navdušenja ter

ga raznašali v zadnji kotichek naše domovine. Kdo se ne spominja rad navdušenih govorov naših organizatorjev dr. Korošca, Gomilšeka, dr. Hohnjeca, Zebota i. dr. Pa tudi preprosti kmetski fantje so niso dali. Nastopali so s početka sicer malo boječe nesigurno, a potem vedno bolj korajžno in samozavestno.

Brezdvomno se imamo ravno temu mladeniškem gibanju zahvaliti, da nas mogočen val germanizacije tistih dni ni utopil in odnesel. Kdo ne ve s kako besnostjo so se zaganjali ravno ob tem času Nemci ob nas ter hoteli s pomočjo Südmärke in Schulvereina potujčiti in zaslužniti, ker so čutili, da se hočemo njihove nadvlade rešiti. Mi se nismo ustrašili ne preganjanja, ne zapostavljanja in zaničevanja, ampak izzivajoče smo jim klicali: »Mi vstajamo, a vas je strah.« Mladeniškemu pokretu zadnjih 20 let se imamo tudi zahvaliti za velikanski napredek našega naroda v narodnem kakor v gospodarskem oziru. Mladeniči, katere je potegnil val mladeniškega gibanja v svojo sredino, so postali z malimi izjemami vsi vzorni gospodarji, ugledni in spoštovani člani javnih korporacij, občinski predstojniki, svetovalci in odborniki, delavni in poštvovalni člani posojilnic, zadrug in društev in zavzemajo povsod vodilna mesta ter na ta način neumorno delajo za občni blagor našega ljudstva. Glejte, take može so nam vzgajili mladeniški dnevi! Seveda niso postali to kar mahoma, v enem dnevu. Bilo je treba še mnogo dela in truda v Mladenških zvezah, Orlu ali v Izobraževalnih društvih, treba je bilo mnogo predavanja, pouka in mnogo čitati. Odreči so se morali marsikateri udobnosti, družbi in fantovski razvadi ter se žrtvovati društvu in se podvreči disciplini. Premagali so vse težkoče, a po zmagi so postali tembolj ponosni in sami s seboj zadovoljni.

Naše društveno življenje pa ni bilo morda brez zabave in veselja, nasprotno, ravno v naših društvih je bilo kaj veselo in živahno življenje, držali smo se pregovora: Veselega človeka ljubi Bog, pa ne kiselce, ki se drži za jok; ter poleg izobrazbe gojili tudi lepo narodno in cerkveno petje, tamburanje, telovadbo, zlasti smo se še posvetili gledališkimi igram. Z gledališkimi igrami je s početka bilo sicer mnogo težkoč, ker ni bilo ne primernih prostorov, ne odrov, ne kulisa, a vstrajnost in požrtvovalnost je zmagala vse ovire in zdaj najdete na deželi z vsem potrebnim opremljene Društvene domove, ki delajo čast celemu kraju. Največ se je gotovo žrtvovala naša duhovščina, ki je z nedosegljivo požrtvovalnostjo delala za razvoj teh društev in naj jo nasprotniki še tako napadajo in obrekujejo, njenih zaslug ne bodo mogli nikdar izbrisati, ker so vpisane v srca ljudstva, za katero je delala.

Vsak dober oče in vsaka poštena mati si želi, da bosta sin ali hčer pridna. Bojita se, da zajde deca na napačno pot, v slabo družbo. Kam ž njimi? Kako jih ohraniti nepokvarjene? Zaupajte jih mladinskim organizacijam. Tje lahko svoje otroke z mirnim srcem pošiljate, tam si bodo pridobili marsikaj koristnega za poznejše življenje, se utrdili v dobrem in poštenem kršč. življenju, ter vam prihranili marsikatero bridko uro, katero bi vam sicer pripravili. Ne recite, otrok naj bo doma, pa je najbolj na varnem. To bi bilo sicer res, ko bi bilo mogoče otroka vedno doma držati, kar pa ni mogoče. Če otroka ne boste uvedli v dobro, pošteno družbo, bodite uverjeni, da si bosta fant ali dekle našla drugo družbo, ki ne bo ne vam pa tudi ne otrokom v srečo in čast.

Svetovna vojska nam ni samo gospodarsko nezmerno škodovala, ampak je pustila tudi z ozirom na našo mladino zelo žalostne posledice. Povsod se pozna, da je par let pri mladini manjkalo odločne očetove roke in da se matere, ker so morale gospodarje v gospodarstvu nadomestovati, imele premalo časa, da nadzorju je otroke, ki so vsled tega mnogi zašli na kriva pota.

Mladinski dnevi 9. in 10. ter 23. in 24. avgusta imajo zelo hvalevreden namen, mladinsko gibanje na Slajerskem zopet poživiti in v pravi tir spraviti, a se vsa dobra mladina zopet zbere ter se navduši za smotreno in požrtvovalno delo v društvih, da se v dobrem utrdi in navzame novega poguma za bodoče delo in boje, ki nas še čakajo na poti do uresničenja cilja, ki smo si ga postavili in le dobro vzgojena, poštena in idealna mladina nam daje upanje, da bo našemu ljubemu, dozdaj vedno zapostavljenemu narodu zasijala boljša in srečnejša bodočnost.

Ob desetletnici vojne.

Te dni je obletnica in sicer deseta začetka svetovne vojne, ki je preplavila Evropo s krvjo ter v par letih uničila, kar je človeštvo skozi dolgo dobo ustvarilo. — Svetovna vojna je bila najstrašnejši zločin nad človeštvom in rane, ki jih je vsekala, še dolgo ne bodo zaceljene. Za to imamo malo upanja, ker se še vedno uganja ista politika, ki je zakrivila strašno človeško klanje ter je uničila poleg milijonov človeških življenj tudi neprecenljive dobrine in pridobitve človeškega dela in kulture.

Dobra štiri leta je divjala strahovita vojna in ko je bil konec, je preostali svet pri vseh svojih nadlogah in žrtvah olajšano in zaupljivo vskliknil: Hvala Bogu konec in nikdar več! Te nade se pa niso uresničile in sicer radi tega, ker so povzročitelji vojne izšli iz nje živi in ravnotako strastni, ko so bili poprej. Deset let že imamo od začetka vojne in skoraj šest let od njenega konca in v tej dobi imamo žalostne izkušnje in pa prilike opazovati, kako se povzročitelji strašnega vojnega zločina šopirijo naprej in kako se povečujejo ter udeležujejo med svetovnim klanjem razvnete strasti in navade. Najhujši militaristi so danes tisti, ki vojnih grozot niso okusili na svoji koži in ki so ob potokih človeške krvi spravljali celo velike dobičke. Po večini držav imamo danes silno razvnete nacionaliste in fašiste, ki se igrajo vojake ter kažejo svoje junaštvo v nasilju nad mirnimi in neoboroženimi sodržavljani.

Sploh pa jadra politika Evrope novi vojni nasproti. Sporne točke, ki so pred deset leti povzročile vojno, so se od tega časa desetero pomnožile in vsak dan se lahko po slučaju — po kakem atentatu, prekoračenju mej itd. vnovič razneli vojna, ki bo še to, kar je ostalo, spremenila v pokopališče in razvaline. Evropska politika se pripravlja še na strašnejšo vojno kot je bila prejšnja. Misli in pripravlja se na vojno, ki bi se godila v zraku ter bi pokončevala daleč za bojnimi črtami vse vasi in mesta, ženske in otroke in bi tako eden narod ubijal drugega. V novi vojni bi se iztrebili celi narodi in to kar bi ostalo, bi tudi bilo ranjeno na smrt. Nova vojna bi pomenila konec Evrope, njenega gospodarstva in njene kulture in drugi svetovni deli bi prišli na njeno mesto.

Strasti, ki so vojno začele in vodile, se še vedno ne morejo umiriti, ampak so se prenesle v polnem obsegu

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

18

Ko pa se je drugo jutro Kulonga prebudil, ni bilo več ne loka ne pušic.

Ujezilo ga je in prestrašilo. Pa huje se je ujezil ko prestrašil.

Preiskal je tla pod drevesom in preiskal je drevo pod ležiščem in nad njim, — pa nikjer ni bilo sledu o loku ne o pušicah ne o nočnem tatu.

Kulongo je stresla groza.

Svojo sulico je zagnal v Kalo in je ni imel časa pobrati, sedaj pa mu je izginil še lok s pušicami —. Brez orožja je bil, le nož je še imel.

Edina rešitev zanj je bila, da se brž pobere domov, kakor hitro ga noge nesejo.

Z naglimi koraki je pohitel po stezi. Vedel je, da nima več daleč.

Nekaj korakov v stran pa se je iz gostega vejevja pokazal Trzan in se tiho spustil za njim.

Lok in puščico je varno skrnil visoko v vrhu orjaškega drevesa, blizu pri tleh mu je z nožem odluščil košček skorje, gori v vrhu pa je nalomil vejo. Tako si je Trzan po džungli zaznamoval pota in zapomnil skrivališča, kjer je imel svoje zaloge.

Dohitel je Kulongo, skoraj nad njegovo glavo je bil. Vrv je držal zvito v desnici, pripravljen je bil, da jo vrže svojemu plenu na vrat.

Prej pa je še hotel zvedeti, kam potuje črni človek.

Ni mu bilo treba več dolgo čakati.

V temni džungli se je zasvetilo, gozd se je zredčil, še par skokov in bila sta na robu džungle.

Zavzel je gledal Trzan novi prizor, — nasebino črnec Mbongovega roda.

V ospredju je ležala vas s številnimi, čedno oblikovanimi kočami, obdana s plotom. Onstran plota so bila polja in travniki.

Pa ni imel mnogo časa za opazovanje. Naglo je moral delati, sicer mu uide plen.

Kulonga je stopil iz temne sence pragozda. Še trenutek, pa bo prepozno.

Toda misel in dejanje sta si pri Trzanu sledila naglo ko blisk.

Dolga, tenka, pa močno spletena vrv je siknila iz vejevja mogočnega drevesa prav na robu džungle, za drobec sekunde je visela zanka nad glavo črnčevu — in legla mu je krog vratu.

Tako naglo je potegnil Trzan vrv k sebi in zadržnil zanko krog vratu svoji žrtvi, da se je Kulongi zadržil njegov prestrašeni klic v grlu.

Trzan je ovil vrv krog debla, se uprl ob vejo ter napel mišice, da bi potegnil svoj plen v drevo in ga varno obesil.

V tistem hipu pa se je zgenilo v njegovem srcu novo, neznano, čudno čustvo —.

Oči so obvisle Trzanu na črnem človeku, ki je krčil telo in lovil sapo. Še trenutek, pa bo mrtev —.

Trzan je spustil vrv, planil z drevesa, skočil k svoji žrtvi, oddrgnil zanko, si spet omotal vrv krog ramena in izginil nazaj v gosto vejevje —.

X.

Trzan obišče nasebino črnec.

Kaj mu je prišlo?

Trzan nikakor ni bil človek, ki bi se vdajal mehkim čustvom. O usmiljenju, o prizanesljivosti, o ljubezni do bližnjega in o drugih takih rečeh tistikrat še ni ve-

del ničesar. Džungla ne pozna čustev. Zanj za zob, oko za oko, življenje za življenje, to je njeno načelo. Ubitj, da si dobiš hrane, ubij, da si rešiš življenje, to je njena železna postava.

In te postave je življenje naučilo tudi Trzana.

Kot potomec mesojedov je hlepel po mesu. Zato je ubijal živali. Prijatelj ni imel v džungli, razen Tantor, slona, in par tovarišev v Kršakovem rodu. Vsi drugi prebivalci džungle so bili njegovi kruti sovražniki. In ubil jih je, da si je rešil življenje.

Le eno dobbo lastnost je imel pri tem, pa tudi te se je naučil v džungli. Ni ubijal brez potrebe, ni ubijal za zabavo —. Ni se videl katerega svojih tovarišev, tudi ne Sabore ali katerekoli druge krvoločne roparice, da bi bila ubijala brez potrebe. Tudi Trzan tega nikdar ni storil.

Po zakonih džungle je bil črnec njegov sovražnik. Če bi se srečala, bi ga črnec ubil. Poslal bi vanj svoje tenke, smrtonosne vejice.

In da reši sebe, ga je moral ubiti. Dolgo je čakal na ugodno priliko. Ves dan ga je zasledoval, zanko mu je vrgel krog vratu. Potegniti ga je hotel na vejo in mu zasadiť nož v prsi —.

Pa ni storil tega.

V trenutku ko se je sovražniku zadržila vrv okoli vratu, je izpregovoril v njegovem srcu glas, nov, nepoznan glas, ki ga še nikdar ni čul.

Ne ubijaj —!

Bral je v svojih knjigah o ljudeh. Črnec je bil človek, videl ga je na sliki. In on sam je bil tudi človek. Prvikrat v življenju je videl bitje, ki je bilo njegovega rodu, njemu podobno v vsem, izvzemši barvo.

Ali ljudje ubijajo drug drugega —?

Žal da tega ni vedel. Le to je zvedel iz knjig, da žive skupno v »hišah«.